

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22.09.2008, sp. zn. 20 Cdo 2706/2007, ECLI:CZ:NS:2008:20.CDO.2706.2007.1

Číslo: 107/2009

Právní věta: Soud zastaví exekuci i poté, co pohledávka s příslušenstvím a náklady exekuce byly vymoženy, jestliže se podkladové rozhodnutí nestalo vykonatelným.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 22.09.2008

Spisová značka: 20 Cdo 2706/2007

Číslo rozhodnutí: 107

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Exekuce, Výkon rozhodnutí, Vykonatelnost rozhodnutí, Zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce)

Předpisy: § 268 odst. 1 písm. a) předpisu č. 99/1963Sb.
§ 52 odst. 1 písm. a) předpisu č. 120/2001Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením ze dne 30. 1. 2007 potvrdil K r a j s k ý s o u d v Plzni usnesení ze dne 28. 11. 2006, kterým Okresní soud Plzeň – jih řízení o návrhu na zastavení exekuce zastavil. Odvolací soud se ztotožnil se soudem prvního stupně v tom, že návrh, jímž se povinný domáhal zastavení exekuce proto, že se exekuční titul nestal vykonatelným, nelze projednat pro absenci procesní podmínky (§ 104 odst. 1, věta první, § 254 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu ve znění pozdějších předpisů). V době, kdy soud prvního stupně o návrhu rozhodoval, byly pohledávka s příslušenstvím a náklady exekuce vymoženy; pověření soudního exekutora (dále jen „exekutor“) k provedení exekuce tak zaniklo (§ 51 písm. c/ zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti /exekuční řád/ a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon č. 120/2001 Sb.“). Byla-li exekuce provedena (splnění povinnosti vymoženo), zanikají podle odvolacího soudu právní účinky všech exekučních příkazů, které exekutor vydal, a zastavení exekuce nepřipadá v úvahu.

Rozhodnutí odvolacího soudu napadl povinný dovoláním, jímž prostřednictvím důvodu uvedeného v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. oponuje závěru, že provedení exekuce představuje překážku, pro kterou nelze projednat jeho návrh na zastavení exekuce. Podkladové rozsudky, jak uváděl již v návrhu na zastavení exekuce, nebyly doručeny do vlastních rukou zmocněnce, který ho v nalézacím řízení zastupoval, takže exekuce byla nařízena, aniž zde byl vykonatelný titul. Navrhl, aby dovolací soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Dovolání, přípustné podle § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř., je opodstatněné.

Jelikož vady podle ustanovení § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jež by řízení činily zmatečným, ani jiné vady řízení (§ 241a odst. 2 písm. a/ o. s. ř.), k nimž je dovolací soud, je-li dovolání přípustné, povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3, věta druhá, o. s. ř.), v dovolání namítány nejsou a nevyplývají ani ze spisu, a protože jinak je dovolací soud vázán uplatněným dovolacím důvodem včetně jeho obsahového vymezení (§ 242 odst. 3, věta první, o. s. ř.), je předmětem dovolacího přezkumu posouzení otázky, zda vymožení pohledávky s příslušenstvím a nákladů exekuce vylučuje (věcné) projednání návrhu povinného na zastavení exekuce z důvodu uvedeného v § 268 odst. 1 písm. a) o. s. ř.

Právní posouzení je ve smyslu ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. nesprávné, jestliže odvolací soud věc posoudil podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. a) o. s. ř., které se použije i pro exekuční řízení (viz § 52 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb.), bude výkon rozhodnutí (exekuce) zastaven, jestliže byl nařízen, ačkoliv se rozhodnutí dosud nestalo vykonatelným.

V projednávaném případě nařídil (pravomocně) k vydobytí pohledávky 1 196 460 Kč s 16% úroky z prodlení od 17. 8. 1995 do zaplacení, nákladů nalézacího řízení (47 860 Kč) a exekučních nákladů Okresní soud Plzeň - jih usnesením ze dne 20. 6. 2003 (potvrzeným usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 2. 2004), exekuci, jejímž provedením pověřil JUDr. Z. Z., exekutora. Usnesením ze dne 10. 12. 2004 Okresní soud Plzeň - jih exekuci co do 576 147 Kč s 16% úroky z prodlení od 25. 8. 2003 do zaplacení (pravomocně) zastavil. Exekuce byla nařízena na podkladě rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 10. 10. 2000, který byl potvrzen rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 12. 2001; podle doložky, jímž byl stejnopis opatřen, nabyl rozsudek právní moci 23. 2. 2002 a vykonatelnosti 27. 2. 2002.

V návrhu na zastavení exekuce (viz podání z 11. 1. 2005) povinný tvrdil, že rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 10. 10. 2000, ani rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 12. 2001, nebyly doručeny jeho zástupci JUDr. K. K.

Před nařízením výkonu rozhodnutí (exekuce) se soud zabývá mimo jiné i tím, zda je exekuční titul z hledisek zakotvených v právních předpisech, podle kterých byl vydán, vykonatelný, a to jak po stránce formální, tak i po stránce obsahové (materiální). Vykonatelnost - v jednotě obou jejích stránek - lze tudíž ztotožnit s vlastností exekučního titulu, která ho činí způsobilým k nucenému uskutečnění cestou výkonu rozhodnutí (exekuce). Byl-li výkon rozhodnutí (exekuce) pravomocně nařízen přesto, že exekuční titul uvedený požadavek nesplňuje, může povinný navrhnout zastavení výkonu (exekuce) podle § 268 odst. 1 písm. a) o. s. ř. (zastavit výkon /exekuci/ může ostatně soud i bez návrhu, viz § 269 odst. 1 o. s. ř.).

Je-li - jako v souzené věci - exekučním titulem rozsudek soudu prvního stupně vydaný v občanském soudním řízení, který byl potvrzen rozsudkem odvolacího soudu, nabývá právní moci za podmínek vyjádřených v ustanovení § 159 o. s. ř., tj. dnem doručení potvrzujícího rozsudku odvolacího soudu. Podle ustanovení § 160 odst. 1 o. s. ř., uložil-li soud v rozsudku povinnost, je třeba ji splnit do tří dnů od právní moci rozsudku nebo, jde-li o vyklizení bytu, do patnácti dnů od právní moci rozsudku; soud

může určit lhůtu delší nebo stanovit, že peněžité plnění se může stát ve splátkách, jejichž výši a podmínky splatnosti určí. Podle ustanovení § 161 o. s. ř. je rozsudek vykonatelný, jakmile uplyne lhůta k plnění (odstavec 1/); není-li v rozsudku uložena povinnost k plnění, je rozsudek vykonatelný, jakmile nabyl právní moci (odstavec 2/). Uvedené zásady platí i pro rozsudek vydaný v odvolacím řízení (§ 211 o. s. ř.).

Zastavit výkon rozhodnutí (exekuci) podle § 268 odst. 1 písm. a) o. s. ř. je namístě zejména tehdy, jestliže existující rozhodnutí (nebo jiný titul) je způsobilé (formální) vykonatelnosti nabýt, ale dosud se tak nestalo (např. proto, že nebylo doručeno těm, kterým se jeho stejnopis doručit musí, nebo proto, že sice doručeno bylo, ale neuplynula lhůta k plnění). V této souvislosti je vhodné připomenout, že rozhodnutí vydané v občanském soudním řízení ukládající zaplacení peněžité částky musí splňovat podmínku formální vykonatelnosti v době, kdy je exekuční řízení zahájeno (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2006, sp. zn. [20 Cdo 1105/2005](#)), a že případný nedostatek jeho doručení povinnému nemůže odstranit sám exekuční soud (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 1998, sp. zn. 21 Cdo 857/98).

Jak se promítá okolnost, že pohledávka, její příslušenství a náklady exekuce byly vymoženy, v řízení o návrhu povinného na zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř. (z důvodu zániku titulem přiznaného práva), vysvětlil Nejvyšší soud v usnesení ze dne 12. 4. 2007, sp. zn. [20 Cdo 3516/2006](#), uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek 10/2007 pod č. 95. Ze závěrů tohoto rozhodnutí také vyplývá nesprávnost názoru odvolacího soudu, že zánikem pověření exekutora k provedení exekuce ve smyslu § 51 písm. c) zákona č. 120/2001 Sb. zaniká bez dalšího účinnost všech exekučních příkazů vydaných k vymožení peněžitého plnění, resp. těch, v jejichž rámci k vymožení pohledávky, jejího příslušenství a nákladů exekuce nedošlo, pokud nebyly exekutorem zrušeny (srov. § 47 odst. 1, větu první, zákona č. 120/2001 Sb. ve znění účinném po novelizaci provedené zákonem č. 347/2007 Sb.).

Na rozdíl od ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř., které dovoluje exekuci - na návrh nebo i bez návrhu - zastavit proto, že po vydání rozhodnutí (v případě rozsudku pro zmeškání i před vydáním) zaniklo přiznané právo, nebyla-li již provedena, uvedený předpoklad ze znění § 268 odst. 1 písm. a) o. s. ř. nevyplývá a nelze ho dovodit ani výkladem. Je tomu tak - obecně - proto, že provedení exekuce, tj. vymožení pohledávky s příslušenstvím a nákladů exekuce, nařízené podle titulu, který zde nikdy nebyl, nebo titulu, který je způsobilý vykonatelnosti nabýt, ale dosud se tak nestalo, anebo titulu, který vykonatelnosti před nařízením exekuce pozbyl, představuje neoprávněný zásah do majetkových práv povinného. Je-li - právě rozhodnutím o zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. a) o. s. ř. - najisto postaveno, že exekuce byla provedena bez způsobilého podkladu, může vymožené plnění být identifikováno s bezdůvodným obohacením.

Odlíšné právní posouzení odvolacího soudu (že provedení exekuce je negativní překážkou řízení o návrhu na její zastavení podle § 268 odst. 1 písm. a) o. s. ř., jinak řečeno, že provedení exekuce brání věcnému rozhodnutí o takovém návrhu) tedy správné není a dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. byl tudíž uplatněn po právu; Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil. Protože ani soud prvního stupně věc neposoudil v souladu s tím, co bylo uvedeno, vztahují se důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, i na jeho rozhodnutí; Nejvyšší soud proto zrušil i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2, část věty za středníkem, odst. 3, věta druhá, o. s. ř.).